

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาของปัญหา

งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาเปรียบเทียบการใช้คำเรียกขานในภาษาไทยกับการใช้คำเรียกขานในภาษาฝรั่งเศส คำว่า "คำเรียกขาน" ม.ร.ว.กัลยา ดิงศภัทย์ และ อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2529 : 1) ได้ให้คำจำกัดความไว้ในงานวิจัยเรื่อง "การใช้คำเรียกขานในภาษาไทยสมัยกรุงรัตนโกสินทร์" ว่า "คำเรียกขาน คือคำหรือวลีที่ผู้พูดใช้เรียกผู้ฟังก่อนที่ตนจะพูดเรื่องต่าง ๆ ด้วย" รวมทั้งเป็นคำที่แสดงให้ผู้ฟังทราบว่าผู้พูดต้องการพูดกับตน ไม่ได้พูดกับผู้อื่น การใช้คำเรียกขานมีรูปแบบแตกต่างกันไปตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง ดังเช่นที่อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2533 : 98-115) กล่าวไว้ว่า "คำเรียกขาน เป็นคำที่มีการใช้ขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง ความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังในที่นี้หมายถึง บทบาททางสังคมของผู้พูดกับผู้ฟังเมื่อเปรียบเทียบกับ ซึ่งมีอิทธิพลต่อปฏิกิริยาโต้ตอบทางสังคมของผู้พูดกับผู้ฟังรวมทั้งการใช้ภาษาด้วย พูดสั้นๆ ก็คือ การใช้ภาษานั้นผู้พูดต้องคำนึงด้วยว่าผู้ฟังเป็นใครหรือ เขากำลังพูดอยู่กับใคร หรือ ตนเป็นอะไรกับเขา มองในมุมกลับ ถ้าพิจารณาการใช้ภาษา เช่น บทสนทนาระหว่างคน 2 คน อาจทายได้ว่าผู้พูดกับผู้ฟังเป็นอะไรกัน ความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังจะเป็นตัวกำหนดให้ผู้พูดใช้ภาษาแตกต่างกันไปนั้นถูกกำหนดโดยปัจจัยหลายอย่าง เช่น ความเกี่ยวข้องกันในบทบาททางสังคม เช่น พ่อกับลูก นายกับบ่าว ครูกับนักเรียน ขึ้นทางสังคม เช่น ราชวงศ์กับคนสามัญ หรือ อายุ เช่น คนแก่กับเด็ก เป็นต้น" ดังนั้นการใช้คำเรียกขานจึงมีรูปแบบแตกต่างกันไปตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง ซึ่งถูกกำหนดโดยปัจจัยต่าง ๆ ตามวัฒนธรรมของสังคมที่ใช้ภาษานั้น ๆ อันจะเห็นได้จากผลงาน

การวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการใช้คำเรียกขานในภาษาต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการใช้คำเรียกขานในภาษายุโรป เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส และการใช้คำเรียกขานในภาษาไทย

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้คำเรียกขานในภาษาไทย และภาษาอื่น ๆ เช่น ภาษาอังกฤษ และ ภาษาฝรั่งเศส เป็นต้น ตลอดจนการใช้คำสรรพนามที่มีผู้ศึกษาไว้ แม้ว่างานวิจัยนี้มุ่งศึกษาเฉพาะคำเรียกขาน แต่การใช้คำสรรพนามที่ผู้พูดใช้กับผู้ฟังนั้นทำให้ทราบได้ว่าทั้งสองฝ่ายมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกันมากน้อยเพียงใด ผู้วิจัยจึงทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับสรรพนามด้วย ดังจะเสนอรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.2.1 ผลงานวิจัยเกี่ยวข้องกับการใช้คำสรรพนามในภาษายุโรป เรื่อง "The Pronouns of Power and Solidarity" ของ บราวน์และกิลแมน (Brown and Gilman 1960) ศึกษาคำสรรพนามบุรุษที่ 2 ที่นำมาใช้เป็นคำเรียกขานหรือที่เรียกว่า "สรรพนามเรียกขาน"¹ ในภาษายุโรปโดยเน้นภาษาฝรั่งเศส ภาษาเยอรมัน และภาษาอิตาลี ในแง่ของประวัติความเป็นมาของการใช้คำเหล่านี้ การใช้คำเหล่านี้ในบริบทสังคมในปัจจุบัน และปัจจัยทางสังคมที่มีผลต่อการใช้คำเหล่านี้ จากการวิจัยพบว่าสรรพนามเรียกขานในภาษายุโรปมี 2 รูปแบบ คือ V ซึ่งหมายถึงสรรพนามบุรุษที่ 2 พหูพจน์ เช่น Vous ในภาษาฝรั่งเศส และ T ซึ่ง หมายถึงสรรพนามบุรุษที่ 2 เอกพจน์ เช่น Tu ในภาษาฝรั่งเศส การใช้สรรพนามเรียกขานในภาษายุโรปทั้ง 2 รูปแบบนี้ขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง โดยปัจจัยทางสังคมที่เป็นองค์ประกอบ

¹คำว่า "สรรพนามเรียกขาน"นี้ บราวน์ และกิลแมน (Brown and Gilman 1960) หมายถึงคำสรรพนามบุรุษที่ 2 ที่ผู้พูดใช้แทนผู้ฟังในบทสนทนา

สำคัญทำให้ความสัมพันธ์แตกต่างกันไปคือ อำนาจ (Power) และ ความเป็นปึกแผ่น (Solidarity) สำหรับคำจำกัดความของคำว่า "อำนาจ" และ "ความเป็นปึกแผ่น" ในผลงานของบราวน์และกิลแมนนี้ อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2533 : 100) ได้สรุปความไว้ดังนี้

อำนาจ (Power) หมายถึง การที่คนใดคนหนึ่งสามารถควบคุมหรือ บังคับพฤติกรรมของอีกคนหนึ่งได้ ซึ่งอำนาจทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ไม่สมดุลระหว่าง คน 2 คน กล่าวคือ คนที่มีอำนาจมากกว่าจะอยู่เหนือคนที่มีอำนาจน้อยกว่า ปัจจัย ที่ทำให้เกิดอำนาจได้แก่ กำลังทางร่างกาย ความมั่งคั่ง อายุ เพศ บทบาททางสังคม

ความเป็นปึกแผ่น (Solidarity) หมายถึง การมีประสบการณ์ร่วมกัน ของสมาชิกในกลุ่มสังคมและความคล้ายคลึงกันในคุณสมบัติต่าง ๆ ทางสังคม เช่น ด้านศาสนา อายุ ถิ่นกำเนิด ชาติพันธุ์ อาชีพ และความสนใจ เป็นต้น กลุ่ม สังคมที่สมาชิกมีประสบการณ์ร่วมกันมากก็มีความเป็นปึกแผ่นมากกว่ากลุ่มสังคมที่สมาชิก มีประสบการณ์ร่วมกันน้อย และกลุ่มสังคมที่สมาชิกมีความคล้ายคลึงกันในลักษณะทาง สังคมย่อมมีความเป็นปึกแผ่นมากกว่ากลุ่มสังคมที่สมาชิกมีความแตกต่างกันในลักษณะ ทางสังคม

จากการศึกษาประวัติความเป็นมาของการใช้สรรพนามเรียกขานในภาษา ยุโรป บราวน์และกิลแมนสรุปว่า ในอดีตดั้งเดิมนั้น ภาษายุโรปใช้สรรพนามบุรุษที่ 2 เอกพจน์ คือ T เรียกคน ๆ เดียว และใช้สรรพนามบุรุษที่ 2 พหูพจน์ คือ V เรียก คนหลาย ๆ คน ต่อมาในยุโรปสมัยกลางมีการใช้สรรพนามเรียกขานต่างไปจากเดิม คือมีการใช้สรรพนามบุรุษที่ 2 พหูพจน์ V เรียกคน ๆ เดียว เช่นในกรณีที่สามัญชน พுகกับพระเจ้าแผ่นดินก็จะใช้สรรพนามบุรุษที่ 2 พหูพจน์ V เป็นสรรพนามเรียกขาน ทั้งนี้เนื่องจากหมายความรวมถึงพระราชินีและบริวารด้วย ดังนั้นการใช้สรรพนามซึ่ง เดิมถูกกำหนดโดยความแตกต่างระหว่างเอกพจน์และพหูพจน์จึงกลายมาเป็นถูกกำหนด โดยอำนาจ (Power) กล่าวคือ ผู้ที่มีอำนาจน้อยใช้สรรพนามบุรุษที่ 2 พหูพจน์ V เรียกผู้ที่มีอำนาจมาก ส่วนผู้ที่มีอำนาจมากใช้สรรพนามบุรุษที่ 2 เอกพจน์ T เรียก ผู้ที่มีอำนาจน้อย และความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังที่กำหนดโดยอำนาจเป็นความ

สัมพันธ์แบบไม่สมดุล ในสมัยต่อมาที่มีปัจจัยทางสังคมอย่างใหม่เข้ามามีบทบาทในการกำหนดการใช้สรรพนามเรียกขานทั้ง 2 รูปนี้ คือ ความเป็นปึกแผ่น ซึ่งทำให้เกิดความสัมพันธ์แบบสมดุลระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง ดังนั้นรูปแบบการใช้สรรพนามเรียกขานจึงมีแนวโน้มเปลี่ยนเป็นรูปแบบสมดุล คือ กลายเป็น V-V หรือ T-T ขึ้นอยู่กับว่ามีความเป็นปึกแผ่นมากหรือน้อย กล่าวคือ ในหมู่คนที่มีความเป็นปึกแผ่นมาก เช่น พ่อ/แม่กับลูก พี่กับน้อง และนายกับบ่าวที่รับใช้กันมานาน ก็จะใช้สรรพนามเรียกขานเป็น T-T แต่ถ้าในหมู่คนที่ไม่มีความเป็นปึกแผ่น เช่น นายจ้างกับลูกจ้าง ลูกค้ากับคนบริการ นายทหารกับพลทหาร เป็นต้น ก็จะใช้สรรพนามเรียกขานเป็น V-V นอกจากนี้ตัวแปรต่าง ๆ ทางสังคมแล้ว บรรวณและกิลแมนยังพบว่า การใช้สรรพนามเรียกขานในภาษายุโรปปัจจุบันยังขึ้นอยู่กับโครงสร้างทางสังคม อุดมการณ์ทางการเมือง เช่น เป็นฝ่ายขวาหรือฝ่ายซ้าย และทัศนคติของผู้พูดอีกด้วย เช่น โกรธ หรือดูถูกผู้ฟัง เป็นต้น

1.2.2 ผลงานการวิจัยเกี่ยวกับการใช้คำเรียกขานในภาษาอังกฤษเรื่อง

"Address in American English" ของ บรรวณและฟอร์ด (Brown and Ford 1964) ศึกษาการใช้คำเรียกขานในภาษาอังกฤษที่พูดโดยคนอเมริกันโดยเก็บข้อมูลจากการสังเกตสถานการณ์จริง ๆ และจากการใช้คำเรียกขานในเรื่องสั้นและบทละคร บรรวณและฟอร์ด พบว่าคำเรียกขานในภาษาอังกฤษแบบอเมริกันมี 2 ประเภทคือ

ก. คำเรียกขานประเภทที่ใช้ในความสัมพันธ์แบบสมดุล ซึ่งคำเรียกขานประเภทนี้มี 2 รูปแบบ คือ

1. ชื่อแรก (First Name) คำเรียกขานรูปแบบนี้เป็นคำเรียกขานที่ทั้งผู้พูดและผู้ฟังที่ถือว่าเท่าเทียมกันใช้เรียกขานกัน ใช้ในหมู่เพื่อนและคนสนิทสนมซึ่งมีค่านิยมเหมือนกัน และรู้จักกันดี เช่น Robert, James, Geral, Mary

2. คำนำหน้า+นามสกุล (Title + last Name) คำเรียกขานรูปแบบนี้เป็นคำเรียกขานที่ทั้งผู้พูดและผู้ฟังต่างใช้เรียกขานกัน ในหมู่คนที่เพิ่งรู้จักกัน เช่น Mr. Smith, Mrs. Brown

ข. คำเรียกขานประเภทที่ใช้ในความสัมพันธ์แบบไม่สมดุล ซึ่งคำเรียกขานประเภทนี้มี 1 รูปแบบ คือ คำนำหน้า+นามสกุล และ ชื่อแรก คำเรียกขานรูปแบบนี้เป็นคำเรียกขานที่ฝ่ายหนึ่งใช้ คำนำหน้า+นามสกุล ส่วนอีกฝ่ายหนึ่งใช้ชื่อแรกในการเรียกขานกัน ทั้งนี้เนื่องมาจากความแตกต่างของสถานภาพของผู้พูดและผู้ฟังซึ่งเกิดจากปัจจัย เช่น อายุ และอาชีพ และเมื่ออายุและอาชีพเป็นตัวแปรสำคัญ ผู้วิจัยพบว่าปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการใช้คำเรียกขานคือ อาชีพ เช่น นายจ้างสาวพูดกับแม่ครัวสูงอายุ อาชีพจะเป็นตัวกำหนดการใช้คำเรียกขานไม่ใช่อายุ กล่าวคือ นายจ้างสาวจะเรียกแม่ครัวด้วย ชื่อแรก และแม่ครัวสูงอายุก็จะเรียกนายจ้างสาวด้วย คำนำหน้า+นามสกุล

ดังนั้นคำเรียกขานในภาษาอังกฤษแบบอเมริกันมี 3 รูปแบบใหญ่ คือ รูปแบบของคำเรียกขานที่ใช้ในความสัมพันธ์แบบสมดุล 2 รูปแบบ และ รูปแบบของคำเรียกขานที่ใช้ในความสัมพันธ์แบบไม่สมดุล 1 รูปแบบ ดังที่ได้กล่าวไปแล้ว นอกจากนี้ผู้วิจัยพบว่ามีรูปแบบอื่นๆ ของคำเรียกขานในภาษาอังกฤษแบบอเมริกันอีก ดังนี้คือ

คำนำหน้าโดยไม่มีชื่อ (Title without Name) คำเรียกขานรูปแบบนี้ เช่น Sir, Madam, Ma'am และ Miss โดยทั่วไปคำเรียกขานรูปแบบนี้มักใช้ลักษณะเดียวกับคำเรียกขานแบบ คำนำหน้า+นามสกุล กล่าวคืออาจใช้ในความสัมพันธ์แบบสมดุลในหมู่คนที่เพิ่งรู้จักกันหรืออาจใช้ในความสัมพันธ์แบบไม่สมดุลโดยผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าใช้เรียกผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า อย่างไรก็ตามการใช้คำนำหน้าโดยไม่มีชื่อนี้แสดงให้เห็นถึงความห่างเหินหรือความเคารพมากกว่าการใช้ คำนำหน้า+นามสกุล นอกจากนั้น คำนำหน้า ยังอาจใช้เมื่อผู้พูดไม่รู้จกชื่อของผู้ฟังด้วย ในแวดวงทหาร ผู้พูดจะใช้ คำนำหน้า+นามสกุล เรียกผู้บังคับบัญชาที่ถนัดตนขึ้นไป แต่จะเรียกผู้บังคับบัญชาที่ชั้นสูง เช่น พลเอก, จอมพล โดยใช้คำนำหน้า เพียงอย่างเดียว ถึงแม้ว่าผู้พูดจะทราบนามสกุลก็ตาม

นามสกุลโดยไม่มีคำนำหน้า (Last Name Alone) คำเรียกขานรูปแบบนี้จะนำมาใช้ในกรณีที่ใช้ชื่อแรกเป็นคำหลายพยางค์ และนามสกุล

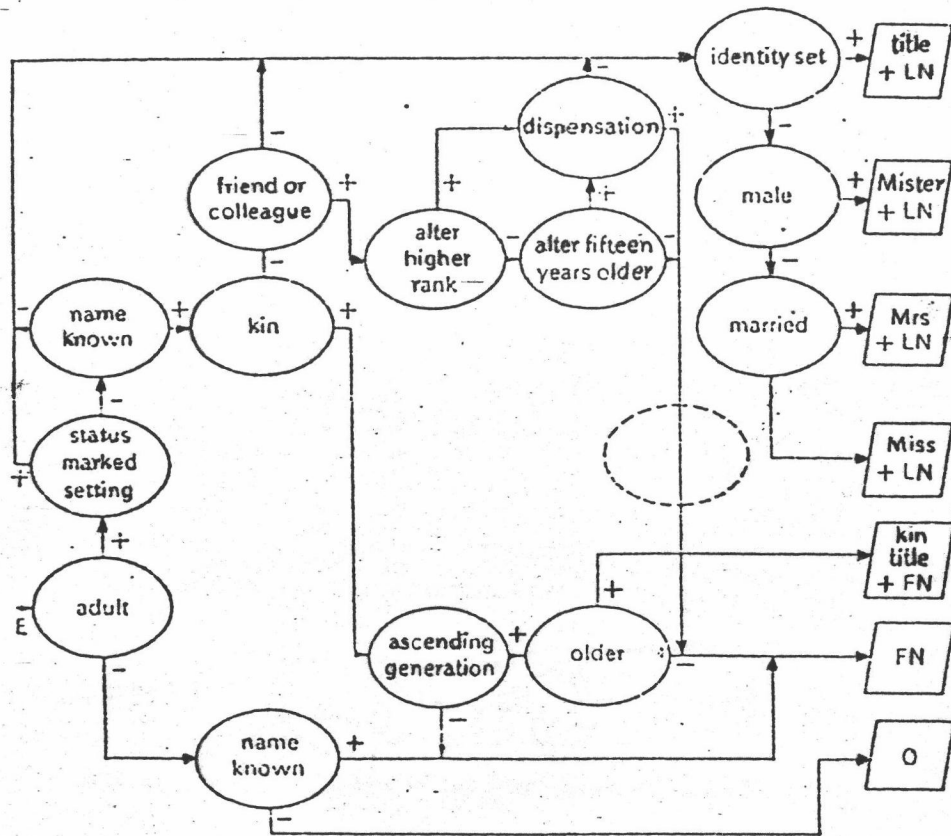
เป็นพยางค์เดียว เช่น Frederike Brown คนมักเรียก Brown การใช้นามสกุลอย่างเดียวแสดงความสนิทสนมมากกว่าการใช้ คำนำหน้า+นามสกุล แต่คำเรียกขานทั้ง 2 รูปแบบนี้ก็ไม่แสดงความสนิทสนมเท่ากับการใช้ ชื่อแรก

การใช้ชื่อหลายชื่อ (Multiple Names) คำเรียกขานรูปแบบนี้เป็นการใช้ชื่อหลายชื่อเรียกขานบุคคลโดยบุคคลหนึ่ง กล่าวคือการใช้ ชื่อแรก เรียกขานในบางครั้ง การใช้ นามสกุลหรือคำนำหน้า+นามสกุล ในบางครั้งและการใช้ ชื่อเล่น เรียกขานในบางครั้ง การใช้ชื่อหลายชื่อในการเรียกขานนั้นแสดงว่าผู้พูดสนิทกับผู้ฟังมากกว่าการใช้ ชื่อแรก เรียกขาน เช่น ผู้พูดเรียกเพื่อนว่า Robert, Bob, Bobbie

กล่าวโดยสรุปว่า การใช้คำเรียกขานในภาษาอังกฤษแบบอเมริกันแสดงการแปรของภาษาตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง

1.2.3 ผลงานการวิจัยการใช้คำเรียกขานในภาษาอังกฤษ เรื่อง "Sociolinguistic Rules of Address" ของ เออร์วิน-ทริปปี้ (Ervin - Tripp 1972) ที่ อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2533 : 106) กล่าวไว้ใน "ภาษาศาสตร์สังคม" ว่า งานวิจัยการใช้คำเรียกขานในภาษาอังกฤษของเออร์วิน-ทริปปี้นี้เป็นงานวิจัยที่ขยายขอบเขตการศึกษาของ บราวน์และฟอร์ด โดยศึกษาระบบคำเรียกขานในภาษาอังกฤษของคนอเมริกันโดยนำเอาปัจจัยอื่น ๆ เข้ามาพิจารณาประกอบ รวมทั้งความเป็นปึกแผ่นด้วย ซึ่งผู้วิจัยให้คำนิยามว่า คือ การยอมรับในฐานะเพื่อนหรือผู้ร่วมงาน จุดมุ่งหมายของผู้วิจัย คือ แสดงรูปแบบการใช้คำเรียกขานที่ถูกต้อง โดยเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปของแผนภูมิ (Flow Chart) แสดงให้เห็นว่าผู้พูดต้องตัดสินใจในการเลือกใช้คำเรียกขานแต่ละครั้งให้ถูกต้อง การตัดสินใจแต่ละครั้งขึ้นอยู่กับว่าผู้พูดมีอายุน้อยกว่าหรือมากกว่าผู้ฟัง เป็นญาติกับผู้ฟังหรือไม่ รู้จักชื่อของผู้ฟังหรือไม่ ผู้ฟังเป็นเพศชายหรือหญิง เป็นต้น ผู้พูดจะเลือกไปตามแผนภูมิจนได้รูปแบบที่ถูกต้อง เช่น Mr. + Last Name, First Name หรือ O คือไม่ใช่เลย ดังจะเห็นได้จากแผนภูมิแสดงระบบคำเรียกขานในภาษาอังกฤษแบบอเมริกันของเออร์วิน-ทริปปี้ (Ervin-Tripp 1972) ดังนี้

แผนภูมิที่ 1 ระบบคำเรียกขานในภาษาอังกฤษแบบอเมริกัน

An American address system

จะเห็นได้ว่าการใช้คำเรียกขานในภาษาอังกฤษแบบอเมริกันจะมีรูปแบบแตกต่างกันไปตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังโดยปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดคือ อายุ และอาชีพ จากผลงานวิจัยเรื่อง "Address in American English" ของบราวน์ และ ฟอร์ด (Brown and Ford : 1964) ดังได้กล่าวไปแล้ว นอกจากนั้นยังมีปัจจัยอื่น ๆ ที่เป็นตัวกำหนด คือ ความเป็นปึกแผ่น ความเป็นญาติ เป็นต้น

1.2.4 ผลงานวิจัยเรื่องการใช้คำสรรพนามในภาษาฝรั่งเศสเป็นคำเรียกขานเรื่อง "The use of "Tu" and "Vous" as Forms of Address in French Canada : A Pilot Study" ของ แลมเบิร์ต (Lambert 1972)

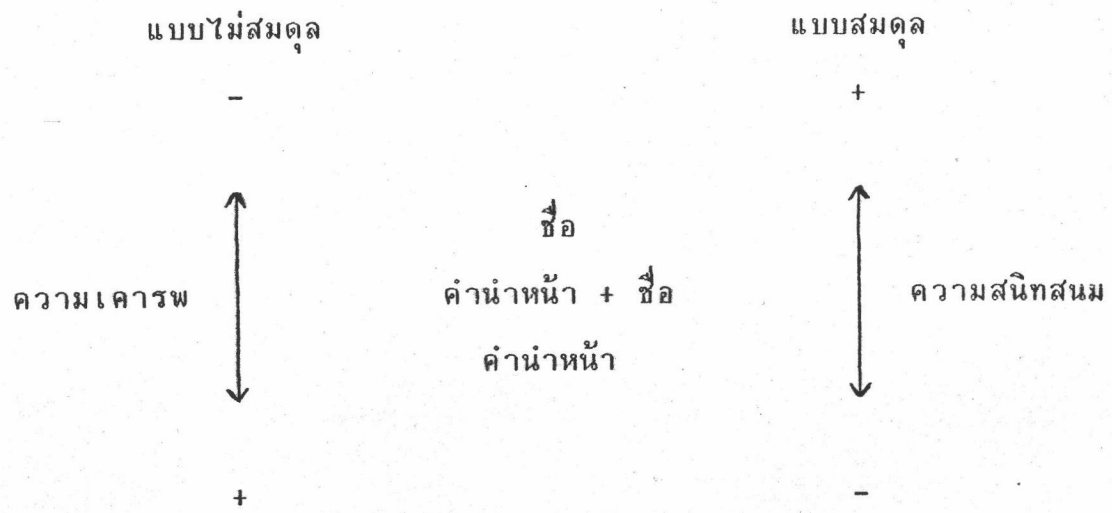
ซึ่งเป็นงานที่ศึกษาเกี่ยวกับการนำคำสรรพนามบุรุษที่ 2 เอกพจน์ คือ "Tu" และสรรพนามบุรุษที่ 2 พหูพจน์ คือ "Vous" มาใช้เป็นคำเรียกขานในภาษาฝรั่งเศสแบบแคนาดา (ภาษาฝรั่งเศสที่พูดโดยชาวแคนาดา) โดยเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามเด็กชายชาวแคนาดาเชื้อสายฝรั่งเศสที่มีอายุระหว่าง 16-19 ปี และกำลังศึกษาในระดับวิทยาลัย ที่เมืองควิเบค (Quebec City) จำนวน 136 คน

ซึ่งผู้วิจัยพบว่าการใช้ "Tu" และ "Vous" เป็นคำเรียกขานในภาษาฝรั่งเศสแบบแคนาดานั้นจะใช้แตกต่างกันไปตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง เช่นเดียวกับการใช้ "Tu" หรือ "Vous" เป็นคำเรียกขานในภาษาฝรั่งเศสในยุโรป กล่าวคือการใช้ "Tu" เป็นคำเรียกขานในความสัมพันธ์แบบสมดุลงាំងนี้เนื่องจากผู้พูดและผู้ฟังต่างมีความเท่าเทียมกันและมีความสนิทสนมคุ้นเคยกัน เช่น ผู้พูดและผู้ฟังมีความสัมพันธ์เป็นเพื่อนกัน ส่วนการใช้ "Vous" เป็นคำเรียกขานในความสัมพันธ์แบบไม่สมดุลงាំងนี้เนื่องจากผู้พูดและผู้ฟังมีสถานภาพแตกต่างกันและไม่มี ความสนิทสนมคุ้นเคยกัน เช่น ผู้พูดและผู้ฟังมีความสัมพันธ์เป็นครู-นักเรียน นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่าในบางครั้งการใช้คำเรียกขาน "Tu" หรือ "Vous" นี้ไม่ได้เป็นรูปแบบที่ผู้พูดและผู้ฟังต่างใช้ "Tu" หรือ "Vous" เรียกขานกันคือ T-T หรือ V-V แต่จะมีรูปแบบเป็น T-V หรือ V-T กล่าวคือผู้พูดใช้ "Tu" เรียกผู้ฟัง และผู้ฟังใช้ "Vous" เรียกผู้พูด หรือ ผู้พูดใช้ "Vous" เรียกผู้ฟังและผู้ฟังใช้ "Tu" เรียกผู้พูด ทั้งนี้เนื่องจากความแตกต่างของสถานภาพของผู้พูดกับผู้ฟังซึ่งเกิดจากปัจจัยทางสังคมที่ทำให้ความสัมพันธ์แตกต่างกันไปคือ ความเคารพ (Respect) และปัจจัยที่ทำให้เกิดความเคารพคือ อายุ และชนชั้นทางสังคม เช่น หลานใช้ "Vous" เรียกยาย และยายใช้ "Tu" เรียกหลาน แม้ว่าทั้งยายและหลานจะมีความสนิทสนมกัน และนอกจากนั้น Tu และ Vous ยังใช้ในกรณีพ่อ-ลูก ซึ่งอยู่ในชนชั้นต่ำ กล่าวคือพ่อมีอาชีพ เช่น เป็นช่างไม้ ช่างก่อสร้าง เป็นต้น ดังนั้นในกรณีนี้ ชนชั้นทางสังคมจะเป็นตัวกำหนดไม่ใช่อายุ เนื่องจากพ่อถือว่าลูกจะต้องให้ความเคารพ ดังนั้นเวลาลูกเรียกพ่อจึงใช้ "Vous" และพ่อเรียกลูกจะใช้ "Tu" ในขณะที่พ่อลูกที่อยู่ในชนชั้นกลางหรือสูง คือ พ่อมีอาชีพเป็นแพทย์ วิศวกร นักธุรกิจ จะยังคงมีความ

3. ความสัมพันธ์แบบเป็นกลาง คือ ความสัมพันธ์ที่ไม่ถือความสูงกว่าหรือต่ำกว่าของผู้พูดและผู้ฟังเป็นสำคัญ หรือเป็นความสัมพันธ์ที่ไม่แสดงชัดเจนว่าผู้พูดหรือผู้ฟังสูงหรือต่ำกว่าอีกฝ่าย ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ให้บริการกับผู้รับบริการ

ผู้วิจัยพบว่าการใช้คำเรียกขานในภาษาไทยนั้นแปรไปตามความสัมพันธ์แบบต่าง ๆ ดังที่ได้กล่าวไปข้างต้น เช่น ในความสัมพันธ์แบบไม่สมดุลระหว่างญาติผู้ใหญ่กับญาติผู้น้อย ญาติผู้ใหญ่มักเรียกญาติผู้น้อยโดยใช้ชื่อ แต่ญาติผู้น้อยจะเรียกญาติผู้ใหญ่ด้วยชื่อไม่ได้ แต่ในความสัมพันธ์แบบสมดุล เช่น ความสัมพันธ์ฉันท์เพื่อนจะใช้ชื่อเรียกกันมากที่สุด จะเห็นได้ว่าผู้วิจัยพิจารณาคำเรียกขานจากมุมมองของผู้พูดที่มองว่าตนเองสัมพันธ์กับผู้ฟังอย่างไร และจากคำเรียกขานที่ใช้มากที่สุด คือ ชื่อ คำนำหน้า + ชื่อ และ คำนำหน้า ในทุกความสัมพันธ์ ผู้วิจัยสรุปว่าเกณฑ์ที่ผู้พูดใช้เป็นตัวเลือกคำเรียกขานนั้นคือความเคารพ และความสนิทสนม กล่าวคือถ้าผู้พูดใช้ ชื่อ เช่น สมศรี ต้ม ในความสัมพันธ์แบบไม่สมดุลแสดงว่าผู้พูดให้ความเคารพผู้ฟังน้อยมากหรือไม่ให้ความเคารพผู้ฟังเลย แต่ถ้าเป็นในความสัมพันธ์แบบสมดุล แสดงว่าผู้พูดให้ความสนิทสนมกับผู้ฟังมาก ตรงกันข้ามถ้าใช้คำนำหน้าแต่ลำพังเช่น ท่านคุณ แสดงว่าผู้พูดเคารพผู้ฟังมากในความสัมพันธ์แบบไม่สมดุล และแสดงความสนิทสนมน้อยมากในความสัมพันธ์แบบสมดุล ส่วน คำนำหน้า+ชื่อ เช่น คุณสมศรี จะแสดงว่าผู้พูดกึ่งเคารพผู้ฟังในความสัมพันธ์แบบไม่สมดุล และกึ่งสนิทสนมกับผู้ฟังในความสัมพันธ์แบบสมดุล ดังแผนภูมิแสดงปัจจัยที่กำหนดการใช้คำเรียกขาน 3 รูปแบบในความสัมพันธ์แบบสมดุลและแบบไม่สมดุล ดังนี้

แผนภูมิที่ 2 ปัจจัยที่กำหนดการใช้คำเรียกขานในภาษาไทย

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่ารูปแบบคำเรียกขานที่เปลี่ยนไปตลอดสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ทั้ง 5 สมัยนั้น สะท้อนให้เห็นความสัมพันธ์ที่เปลี่ยนไปอันเนื่องมาจากค่านิยมในสังคม หรือบทบาททางสังคมได้เปลี่ยนไปตามยุคสมัยด้วย

1.2.6 ผลงานวิจัยเกี่ยวกับการใช้คำเรียกขานในภาษาไทย เรื่อง "การใช้คำเรียกขานในภาษาไทยถิ่นใต้" ของ วิไลวรรณ เชาวลิต (2535) ศึกษาการใช้และการแปรของคำเรียกขานในภาษาไทยถิ่นใต้ของบุคลากรในโรงเรียนท่าศาลาประสิทธิ์ศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราชตามบทบาทของผู้พูดและผู้ฟัง ได้แก่ ผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา ครู ศิษย์ ผู้ให้บริการ ผู้รับบริการ ญาติผู้ใหญ่ ญาติผู้น้อย เพื่อน สามี ภรรยา คนรู้จัก คนไม่รู้จัก และพระภิกษุ จากการศึกษาพบว่า คำเรียกขานในภาษาไทยถิ่นใต้ประกอบด้วยส่วนประกอบ 2 ส่วนคือ ส่วนที่ต้องมี ตามด้วยส่วนที่มีหรือไม่มีก็ได้ ส่วนหลังนี้ได้แก่ คำลงท้าย เช่น คะ ครับ ส่วนที่ต้องมีอาจเป็นส่วนประกอบใดส่วนประกอบหนึ่งตามลำพัง หรือรวมกับส่วนประกอบอื่น และเรียงลำดับก่อนหลังดังนี้คือ สรรพนาม/คำนำหน้า คำเรียกญาติ ยศ ตำแหน่ง และ ชื่อ รวมทั้งยังปรากฏการไม่ใช้คำเรียกขานที่ผู้พูดจะพูดเรื่องที่ต้องการโดยไม่เรียกขานผู้ฟังในการสนทนาบางครั้ง การไม่ใช้คำเรียกขานพบว่ามีใช้กับผู้ฟัง 5 กลุ่ม ได้แก่ คนไม่รู้จัก ผู้รับบริการ คนรู้จัก ผู้ให้บริการ และเพื่อน

เมื่อศึกษาการใช้คำเรียกขาน พบว่ามีการแปรของคำเรียกขานตามปัจจัยทางสังคม 6 ประการ โดยบทบาททางสังคมของผู้พูดกับผู้ฟัง เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด รองลงมา เป็นอายุของผู้ฟัง ส่วนเพศของผู้พูดและผู้ฟัง กาลเทศะ และการมีบุคคลที่ 3 อยู่ด้วย เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการแปรน้อยมาก สำหรับปัจจัยเรื่องที่ถูกพูดไม่มีผลต่อการใช้คำเรียกขานเลย และการใช้คำเรียกขานสะท้อนลักษณะทางสังคมบางประการของคนในชุมชนนี้ ได้แก่ ความผูกพันกันฉันท์ญาติ การให้ความเคารพนับถือบุคคล โดยดูจากตำแหน่งหน้าที่การงาน

1.2.7 ผลงานวิจัยเรื่องการใช้คำเรียกขานในภาษาต่างๆ เรื่อง "Terms of Address : Problems of Patterns and Usage in Various Languages and Cultures" ของ บรอน (Braun 1988) ศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบของคำเรียกขานและการใช้คำเรียกขานในภาษาต่าง ๆ โดยเก็บข้อมูลจากงานวิจัยต่าง ๆ และจากการใช้แบบสอบถาม ผู้วิจัยพบว่าคำเรียกขานโดยทั่วไปนั้นมี 3 ประเภท ซึ่งแต่ละประเภทก็จะมีรูปแบบต่างกันไป ดังนี้

1. สรรพนามเรียกขาน¹ (Pronouns of Address) เป็นการนำคำสรรพนามบุรุษที่ 2 มาใช้ในการเรียกขานกันระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง ซึ่งมี 2 รูปแบบ คือ สรรพนามบุรุษที่ 2 เอกพจน์ และสรรพนามบุรุษที่ 2 พหูพจน์

2. กริยาเรียกขาน² (Verb Forms of Address) เป็นการนำคำกริยามาใช้ในการเรียกขานกันระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง โดยมีหน่วยคำเติมท้าย (Suffix) ตามหลังคำกริยาเรียกขาน ซึ่งมี 2 รูปแบบ คือ หน่วยคำเติมท้ายเพื่อใช้เรียกผู้พูดหรือผู้ฟังที่เป็นบุคคลเดียว และหน่วยคำเติมท้ายเพื่อใช้เรียกผู้พูดหรือผู้ฟังที่เป็นบุคคลหลายคน เช่น ในภาษาฟินิชจะมีหน่วยคำเติมท้าย คือ /-t/ ตามหลังกริยาเรียก

¹คำว่า "สรรพนามเรียกขาน" นี้ บรอน (Braun 1988) หมายถึง คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ที่ผู้พูดใช้แทนผู้ฟังในบทสนทนา

²คำว่า "กริยาเรียกขาน" นี้ บรอน (Braun 1988) หมายถึง คำกริยาบุรุษที่ 2 ที่ผู้พูดใช้เรียกผู้ฟังในกรณีที่ไม่มีสรรพนามที่ทำหน้าที่เป็นประธานขึ้นต้นประโยค

ชานเพื่อแสดงว่าผู้พูดเรียกผู้ฟังคนเดียวและแสดงว่าผู้พูดสนิทกับผู้ฟัง เช่น ผู้พูดเรียกผู้ฟังโดยใช้กริยาเรียกชาน "ไปไหน" คือ mine-t ซึ่งกริยาเรียกชานนี้มักใช้ในภาษาที่ไม่นิยมใช้สรรพนามที่เป็นประธาน

3. นามเรียกชาน (Nouns of Address) เป็นการนำคำนามมาใช้ในการเรียกชานกันระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง ซึ่งอาจมีรูปแบบต่าง ๆ ดังต่อไปนี้คือ ชื่อ คำนำหน้า ตำแหน่ง หรือ ยศศักดิ์ คำเรียกญาติ เป็นต้น

เมื่อผู้วิจัยศึกษาการใช้คำเรียกชานประเภทต่าง ๆ ตามที่ปรากฏใช้ในภาษาต่าง ๆ พบว่าการใช้คำเรียกชานประเภทต่าง ๆ ดังกล่าวมีรูปแบบของคำเรียกชานที่นำไปใช้แตกต่างกันไปตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง โดยปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดบทบาทของผู้พูดและผู้ฟังอันมีผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง ได้แก่ อายุ เพศ ความเป็นญาติ สถานภาพ อาชีพ ฐานะทางสังคม เป็นต้น

1.2.8 รายงานการวิจัยเกี่ยวกับการใช้คำเรียกชานในภาษาฝรั่งเศส เรื่อง "การใช้คำเรียกชานในภาษาฝรั่งเศส" ของ จุฑารัตน์ โล่ห์ตระกูลวัฒน์ (2533) ซึ่งเป็นรายงานประกอบรายวิชา 141753 สัมมนาภาษาศาสตร์สังคม ศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบและการใช้คำเรียกชานในภาษาฝรั่งเศส โดยเก็บข้อมูลจากบทสนทนาในนวนิยายภาษาฝรั่งเศสที่พิมพ์จำหน่ายในปี ค.ศ. 1988 จำนวน 2 เล่ม ผู้วิจัยพบว่ารูปแบบของคำเรียกชานที่ใช้มากที่สุดคือ ชื่อ คำนำหน้า นามสกุล ตำแหน่ง และการใช้คำเรียกชานนั้นจะมีรูปแบบแตกต่างกันไปตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง โดยปัจจัยทางสังคมที่เป็นองค์ประกอบในการกำหนดความสัมพันธ์ก็คือ อำนาจ (Power) และ ความเป็นปึกแผ่น (Solidarity) กล่าวคือ อำนาจทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ไม่สมดุล ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ที่ผู้พูดกับผู้ฟังไม่เท่าเทียมกัน เป็นความสัมพันธ์ที่ฝ่ายหนึ่งมีสถานภาพสูงหรือต่ำกว่าอีกฝ่ายหนึ่ง เช่น ผู้บังคับบัญชาเรียกผู้ใต้บังคับบัญชาโดยใช้ ชื่อ หรือ คำนำหน้า+นามสกุล ในขณะที่ผู้ใต้บังคับบัญชาใช้ ตำแหน่ง เรียกผู้บังคับบัญชาของตน ส่วนความเป็นปึกแผ่น ทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่สมดุล ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ที่ผู้พูดและผู้ฟังเท่าเทียมกัน เช่น ผู้พูดและผู้ฟังเป็นเพื่อนกันก็จะใช้ ชื่อ ในการเรียก

ชานกัน แต่จะไม่ใช้คำนำหน้า+นามสกุล หรือตำแหน่ง เลย

จะเห็นได้ว่าผลงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการใช้คำเรียกชานต่างๆที่กล่าวมานั้น ส่วนใหญ่ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการใช้คำเรียกชานในภาษาใดภาษาหนึ่งเท่านั้น หรือเป็นการศึกษาการใช้คำเรียกชานในภาษาหลายภาษา แต่ภาษาดังกล่าวก็จัดเป็นภาษากลุ่มเดียวกัน เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส ภาษาอิตาลี ซึ่งจัดเป็นภาษายุโรป หรือเป็นการศึกษาการใช้คำเรียกชานในภาษาต่าง ๆ แต่เท่าที่ผ่านมายังไม่มีผู้วิจัยท่านใดที่มุ่งศึกษาเปรียบเทียบการใช้คำเรียกชานในภาษาหนึ่งกับการใช้คำเรียกชานในอีกภาษาหนึ่งทั้งในแง่รูปแบบของการใช้คำเรียกชานและปัจจัยทางสังคมที่กำหนดความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังอันมีผลต่อรูปแบบของการใช้คำเรียกชานที่แตกต่างกันไปผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่าควรจะมีการศึกษาเปรียบเทียบการใช้คำเรียกชานในภาษาที่ต่างกันมาก

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเปรียบเทียบการใช้คำเรียกชานในภาษาไทยกับการใช้คำเรียกชานในภาษาฝรั่งเศส ซึ่งจากการศึกษาผลงานวิจัยเรื่อง "การใช้คำเรียกชานในภาษาไทยสมัยกรุงรัตนโกสินทร์" ของ ม.ร.ว. กัลยา ดิงศภิกย์ และ อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2529) และรายงานการวิจัยเรื่อง "การใช้คำเรียกชานในภาษาฝรั่งเศส" ของผู้วิจัยเอง (จุฬารัตน์ : 2533) พบว่ารูปแบบการใช้คำเรียกชานในภาษาไทยจะเป็น ชื่อ คำนำหน้า+ชื่อ และ คำนำหน้า ส่วนรูปแบบคำเรียกชานในภาษาฝรั่งเศส เป็น ชื่อ คำนำหน้า+นามสกุล และ ตำแหน่ง นอกจากนี้ปัจจัยทางสังคมที่เป็นตัวกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังซึ่งทำให้รูปแบบของคำเรียกชานในภาษาไทยต่างกันนั้น ก็ยังมีความแตกต่างจากภาษาฝรั่งเศส กล่าวคือ ในภาษาไทยปัจจัยทางสังคมที่เป็นตัวกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง คือ ความเคารพ และ ความสนิทสนม ส่วนในภาษาฝรั่งเศสปัจจัยทางสังคมที่เป็นตัวกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังคือ อำนาจ และ ความเป็นปึกแผ่น แต่เนื่องจากงานวิจัยเรื่อง "การใช้คำเรียกชานในภาษาไทยสมัยกรุงรัตนโกสินทร์" ของ ม.ร.ว. กัลยา ดิงศภิกย์ และ อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2529) นั้น ผู้วิจัยศึกษาการใช้คำเรียกชานในภาษาไทยนับตั้งแต่ พ.ศ. 2325-

2525 เท่านั้น ไม่ได้ครอบคลุมถึงปัจจุบัน ส่วนรายงานการวิจัยเรื่อง " การใช้คำเรียกขานในภาษาฝรั่งเศส " ของผู้วิจัยเองนั้น ผู้วิจัยศึกษาเฉพาะคำเรียกขานในภาษาฝรั่งเศสที่ได้จากบทสนทนาในนวนิยายเพียง 2 เรื่องในช่วงปี ค.ศ. 1988 เท่านั้น ดังนั้นผลการวิจัยเรื่องการใช้คำเรียกขานในภาษาฝรั่งเศสที่ได้ศึกษาไปแล้วนั้น จึงไม่สมบูรณ์เพียงพอ ผู้วิจัยจึงมีความต้องการที่จะศึกษาเปรียบเทียบการใช้คำเรียกขานในภาษาไทยและการใช้คำเรียกขานในภาษาฝรั่งเศสในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา คือ พ.ศ. 2529-2533 (ค.ศ. 1986-1990) เพื่อให้สอดคล้องกับการใช้คำเรียกขานในภาษาทั้งสองในปัจจุบันมากที่สุดว่ามีรูปแบบการใช้คำเรียกขานเหมือนกันหรือต่างกันอย่างไร ตลอดจนปัจจัยทางสังคมที่เป็นตัวกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังอันมีผลทำให้รูปแบบของการใช้คำเรียกขานในภาษาทั้งสองนี้มีรูปแบบแตกต่างกันไปนั้นเหมือนกันหรือต่างกันอย่างไรด้วย

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์รูปแบบของคำเรียกขานที่ปรากฏใช้ในภาษาไทยและภาษาฝรั่งเศสระหว่างปี พ.ศ. 2529-2533 (ค.ศ. 1986 -1990)
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบของคำเรียกขานในสองภาษาดังกล่าว
3. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบปัจจัยทางสังคมที่เป็นตัวกำหนดความแตกต่างของรูปแบบของคำเรียกขานในสองภาษาดังกล่าว

1.4 สมมติฐานในการวิจัย

1. รูปแบบของคำเรียกขานที่ปรากฏใช้ในภาษาไทยและภาษาฝรั่งเศสแตกต่างกัน สืบเนื่องจากการเปรียบเทียบรูปแบบของคำเรียกขานในภาษาไทยที่ ม.ร.ว. กัลยา ติงศภิกษัย และ อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2529) ศึกษาไว้ในเรื่อง "การใช้คำเรียกขานในภาษาไทยสมัยกรุงรัตนโกสินทร์" กับ รูปแบบคำเรียกขาน

ในภาษาฝรั่งเศสที่ผู้วิจัยศึกษาไว้ในรายงานการวิจัยเรื่อง "การใช้คำเรียกขานในภาษาฝรั่งเศส" ประกอบรายวิชา 141753 สัมมนาภาษาศาสตร์สังคม ซึ่งพบว่ารูปแบบของคำเรียกขานในทั้ง 2 ภาษาแตกต่างกัน

2. ปัจจัยทางสังคมที่ทำให้การใช้คำเรียกขานมีรูปแบบแตกต่างกันในทั้งสองภาษาได้แก่ บทบาททางสังคม อายุ เพศ และความใกล้ชิดระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง

1.5 ขอบเขตของงานวิจัย

1. ศึกษาเฉพาะภาษาไทยกรุงเทพฯ
2. ศึกษาเฉพาะภาษาฝรั่งเศสมาตรฐาน
3. ศึกษาเฉพาะคำเรียกขานในภาษาไทยและคำเรียกขานในภาษาฝรั่งเศส โดยไม่พิจารณาสรรพนามที่ปรากฏใช้ในภาษาไทยและภาษาฝรั่งเศส
4. ศึกษาเฉพาะคำเรียกขานที่ใช้ในบทสนทนาในนวนิยายไทยและนวนิยายฝรั่งเศสที่พิมพ์ออกจำหน่ายในปี พ.ศ. 2529-2533 (ค.ศ. 1986 - 1990)
5. ในการวิเคราะห์ของงานวิจัยนี้ ตัวแปรสำคัญที่จะนำมาพิจารณาคือ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง โดยปัจจัยสำคัญที่กำหนดความสัมพันธ์ดังกล่าวได้แก่ บทบาททางสังคม อายุ เพศ และความใกล้ชิดระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง

1.6 วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (ดังที่กล่าวแล้วในข้อ 1.2)
2. วิธีการเก็บข้อมูล

2.1 การคัดเลือกสุ่มตัวอย่าง

ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลค่าเรียกขานที่ปรากฏใช้ในภาษาไทยกับภาษาฝรั่งเศสโดยการสุ่มตัวอย่าง ซึ่งแหล่งข้อมูลที่ใช้ คือ นวนิยาย โดยหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการคัดเลือกสุ่มตัวอย่างมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.1.1 นวนิยายที่นำมาคัดเลือกเป็นแหล่งข้อมูลนั้นเป็นนวนิยายไทยและนวนิยายฝรั่งเศสที่พิมพ์ออกจำหน่ายครั้งแรกในปี พ.ศ. 2529-2533 (ค.ศ. 1986-1990) โดยติดต่อขอรายชื่อนวนิยายไทยตามปีดังกล่าวจาก สำนักพิมพ์บุรพาสาส์ เนื่องจากเป็นสำนักพิมพ์ที่จัดพิมพ์นวนิยายเป็นจำนวนมาก และรายชื่อนวนิยายฝรั่งเศส จากบริษัทดวงกมลจำกัด ซึ่งมีการสั่งหนังสือนวนิยายฝรั่งเศสเข้ามาจำหน่ายในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก

2.1.2 สุ่มตัวอย่างรายชื่อนักประพันธ์ของนวนิยายในภาษาไทยกับภาษาฝรั่งเศสตามปีที่พิมพ์ออกจำหน่ายดังที่กล่าวมาแล้วโดยที่เป็นนักประพันธ์นวนิยายไทย 10 ท่าน และนักประพันธ์นวนิยายฝรั่งเศส 10 ท่าน

2.1.3 สุ่มตัวอย่างผลงานของนักประพันธ์ที่ได้รับการคัดเลือกแต่ละท่านจำนวน 1 เรื่อง โดยผู้วิจัยได้คัดเลือกนวนิยายเฉพาะที่เป็นเรื่องราวที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ในอดีต หรือ ไม่เป็นเรื่องราวที่เกิดขึ้นในประวัติศาสตร์ เนื่องจากภาษาที่ใช้ในการสนทนานั้นอาจจะไม่ใช่ภาษาที่ใช้ในปัจจุบัน แต่เป็นภาษาที่ใช้ในอดีต

2.2 การเตรียมแบบฟอร์มเพื่อใช้ในการเก็บข้อมูล

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในความเป็นมาของปัญหาว่า ค่าเรียกขานเป็นค่าที่มีการใช้ขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง และปัจจัยสำคัญที่กำหนดความสัมพันธ์ดังกล่าว ได้แก่ บทบาททางสังคม อายุ เพศ และความใกล้ชิดระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้จัดทำแบบฟอร์มเพื่อใช้ในการเก็บข้อมูล ซึ่งมีลักษณะดังแผนภูมิต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 3 แบบฟอร์มที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

คำเรียกขาน	ผู้พูด				ผู้ฟัง			
	บทบาททางสังคม	อายุ	เพศ	ความใกล้ชิด	บทบาททางสังคม	อายุ	เพศ	ความใกล้ชิด

จากแผนภูมิที่ 3 แสดงแบบฟอร์มที่ใช้ในการเก็บข้อมูลดังกล่าวนี้ แบบฟอร์มนี้จะแบ่งออกเป็น 3 ช่อง ดังนี้คือ

ช่องที่ 1 "คำเรียกขาน" เป็นช่องที่ใช้บันทึกคำเรียกขานที่ใช้ เช่น สมศรี คุณอำพล เจียบ ลุง คุณอา Monsieur (คุณ ท่าน คุณผู้ชาย) Maman (แม่) Violaine (วีโวลแลน) Monsieur le juge (ท่านผู้พิพากษา)

ช่องที่ 2 "ผู้พูด" และ ช่องที่ 3 "ผู้ฟัง" เป็นช่องที่ใช้บันทึกสถานภาพทางสังคมของผู้พูดและผู้ฟังตามลำดับตามตัวแปรต่าง ๆ ที่น่าจะมีอิทธิพลต่อการใช้คำเรียกขาน ซึ่งตัวแปรดังกล่าวมีดังต่อไปนี้

1. บทบาททางสังคมของผู้พูดและผู้ฟัง ซึ่งแยกเป็น

รายการย่อยที่ใช้บันทึก คือ

ญาติผู้ใหญ่ : ปู่ ย่า ตา ยาย พ่อ แม่ ลุง ป้า น้า อา พี่

ญาติผู้น้อย : ลูก หลาน เหลน

สามี

ภรรยา

ผู้บังคับบัญชา

ผู้ใต้บังคับบัญชา

ครู

ศิษย์

ผู้ให้บริการ

ผู้รับบริการ

เพื่อน

คู่วิก

คนรู้จัก

คนไม่รู้จัก

2. ผู้พูด/ผู้ฟังแบ่งตามกลุ่มอายุ ซึ่งแยกเป็นรายการ

ย่อยที่ใช้บันทึกตามการจัดลำดับขั้นของการพัฒนาการของชีวิตในช่วงวัยต่าง ๆ ที่

เฮอร์ลอสส์ค (Hurlock 1964) ได้กล่าวไว้ในผลงานเรื่อง "Child

development" ดังนี้คือ

เด็ก	อายุระหว่าง 6 - 12 ปี
วัยรุ่น	อายุระหว่าง 12 - 20 ปี
หนุ่มสาว	อายุระหว่าง 20 - 40 ปี
วัยกลางคน	อายุระหว่าง 40 - 60 ปี
วัยสูงอายุ	อายุระหว่าง 60 ปีขึ้นไป
ไม่ระบุ	

การตัดสินว่าผู้พูด/ผู้ฟังอยู่ในกลุ่มใด ทำโดยการสรุปเอาจาก
การพรรณนาหรือข้อมูลในนวนิยาย

3. ผู้พูด/ผู้ฟังแบ่งตามเพศ ซึ่งแยกเป็นรายการย่อยที่ใช้บันทึก คือ

ชาย

หญิง

ไม่ระบุเพศ

4. ความใกล้ชิด แสดงถึงความเป็นปึกแผ่นระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังในสังคมฝรั่งเศส ส่วนสังคมไทยนั้นความใกล้ชิดแสดงถึงความสนิทสนม ดังที่ ม.ร.ว. กัลยา ติงศภิกย์ และ อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2529 : 37) กล่าวไว้ว่า "ความสนิทสนม มีลักษณะคล้าย ความเป็นปึกแผ่นของ บราวน์ และ กิลแมน (Brown and Gilman : 1960) ซึ่งแยกเป็นรายการย่อยที่ใช้ในการบันทึก คือ

ใกล้ชิด (โดยใช้อักษรย่อ "ก" ในการบันทึก)

ไม่ใกล้ชิด (โดยใช้อักษรย่อ "มก" ในการบันทึก)

โดยความใกล้ชิด และไม่ใกล้ชิดนี้ ในนวนิยายไทยสังเกตได้จากการใช้สรรพนาม เช่น กู มึง เอ็ง แสดงความใกล้ชิด และ ผม ดิฉัน แสดงความไม่ใกล้ชิด หรือการใช้คำลงท้าย เช่น วะ แสดงความใกล้ชิด และ ครับ แสดงความไม่ใกล้ชิด หรือ การใช้คำทักทาย เช่น เฮ้ย! แสดงความใกล้ชิด สวัสดีครับ แสดงความไม่ใกล้ชิด เป็นต้น สำหรับในนวนิยายฝรั่งเศสสังเกตได้จากการใช้คำสรรพนาม คือ Tu แสดงความใกล้ชิด และ Vous แสดงความไม่ใกล้ชิด

2.3 ขั้นตอนในการเก็บข้อมูล

หลังจากการสุ่มตัวอย่างเพื่อคัดเลือกนวนิยายที่นำมาใช้เป็นแหล่งข้อมูลและการเตรียมแบบฟอร์มที่ใช้ในการบันทึกค่าเรียกขาน ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลจากนวนิยายดังกล่าวโดยบันทึกค่าเรียกขาน ตลอดจนสถานภาพทางสังคมของผู้พูดและผู้ฟังตามตัวแปรต่าง ๆ ที่น่าจะมีอิทธิพลต่อการ

ใช้คำเรียกขานในทั้งสองภาษา ดังที่กล่าวมาแล้ว

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย มีดังนี้

3.1 การเตรียมข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์

ผู้วิจัยนำข้อมูลของคำเรียกขานที่รวบรวมได้มาแยกประเภทและจัดกลุ่ม โดยแยกส่วนประกอบของคำเรียกขานออกเป็นส่วนตัวต่าง ๆ เช่น ชื่อ คำนำหน้า คำเรียกญาติ เป็นต้น พร้อมทั้งบันทึกจำนวนครั้งที่ใช้ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่สร้างขึ้นเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลคำเรียกขาน

3.2 การวิเคราะห์คำเรียกขาน

3.2.1 นำข้อมูลของคำเรียกขานที่ได้แยกประเภทและจัดกลุ่มแล้วมาวิเคราะห์หารูปแบบปกติของคำเรียกขานแบบต่าง ๆ ว่าคำเรียกขานในภาษาไทยมีรูปแบบทั้งหมดกี่รูปแบบ และคำเรียกขานในภาษาฝรั่งเศสมีรูปแบบทั้งหมดกี่รูปแบบ

3.2.2 เปรียบเทียบรูปแบบของคำเรียกขานที่ปรากฏใช้ในภาษาไทยกับภาษาฝรั่งเศสมีรูปแบบที่ต่างกันอย่างไร โดยเปรียบเทียบว่ารูปแบบคำเรียกขานในภาษาไทยกับภาษาฝรั่งเศสมีรูปแบบใดบ้าง และมีจำนวนรูปแบบเท่าใด และมีรูปแบบใดบ้างที่แตกต่างกันในทั้งสองภาษาดังกล่าว และแตกต่างกันอย่างไร

3.2.3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและผู้ฟังตามสถานภาพทางสังคมที่ทั้งสองมีต่อกันทั้งในสังคมไทยและสังคมฝรั่งเศส

3.2.4 วิเคราะห์ว่าการใช้รูปแบบของคำเรียกขานต่าง ๆ นั้นทั้งในภาษาไทยและในภาษาฝรั่งเศสต่างกันหรือไม่ตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง จากการนับความถี่ในการใช้รูปแบบนั้น ๆ โดยปัจจัยสำคัญที่วิเคราะห์คือ บทบาททางสังคม อายุ เพศ และความใกล้ชิดระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง

3.2.5 เปรียบเทียบรูปแบบของคำเรียกขานที่ใช้ตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังว่ามีรูปแบบที่ต่างกันอย่างไร

3.2.6 สรุปปัจจัยทางสังคมที่เป็นตัวกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังอันมีผลทำให้รูปแบบการใช้คำเรียกขานต่างกันไปในคำเรียกขานในภาษาไทย และคำเรียกขานในภาษาฝรั่งเศส

3.2.7 เปรียบเทียบปัจจัยทางสังคมที่เป็นตัวกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังอันมีผลทำให้รูปแบบการใช้คำเรียกขานต่างกันไปในคำเรียกขานในภาษาไทย และคำเรียกขานในภาษาฝรั่งเศส

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบว่าคำเรียกขานในภาษาไทยกับภาษาฝรั่งเศสในปัจจุบันมีรูปแบบอย่างไรบ้าง และมีความแตกต่างกันอย่างไร
2. ช่วยชาวไทยที่ติดต่อสื่อสารกับชาวฝรั่งเศสให้สามารถเลือกใช้คำเรียกขานที่เหมาะสม
3. ช่วยให้เข้าใจสังคมไทยและสังคมฝรั่งเศสในปัจจุบันได้ดีขึ้น